

Dokument ze zasedání

B9-0271/2022

13.5.2022

NÁVRH USNESENÍ

předložený na základě prohlášení Rady a Komise

v souladu s čl. 132 odst. 2 jednacího řádu

k sociálním a hospodářským důsledkům ruské války na Ukrajině pro EU –
posílení akceschopnosti EU
(2022/2653(RSP))

Markus Ferber
za skupinu PPE

Usnesení Evropského parlamentu k sociálním a hospodářským důsledkům ruské války na Ukrajině pro EU – posílení akceschopnosti EU (2022/2653(RSP))

Evropský parlament,

- s ohledem na své usnesení ze dne 7. dubna 2022 o závěrech zasedání Evropské rady konaného ve dnech 24. a 25. března 2022, včetně posledního vývoje války proti Ukrajině a sankcí EU vůči Rusku a jejich provádění¹,
 - s ohledem na závěry Evropské rady ze dne 25. března 2022,
 - s ohledem na makroekonomické odhady pracovníků Evropské centrální banky (ECB) pro eurozónu z března 2022,
 - s ohledem na zprávu Mezinárodního měnového fondu (MMF) o regionálním hospodářském výhledu ze dne 22. dubna 2022 nazvanou „Evropa: Válka brzdí evropské oživení“,
 - s ohledem na návrh opravného rozpočtu č. 3 k souhrnnému rozpočtu na rok 2022 ze dne 22. dubna 2022 s názvem „Financování nákladů na přijetí osob přechajících z Ukrajiny“, který Komise přijala dne 22. dubna 2022 (COM(2022)0262),
 - s ohledem na své usnesení ze dne 24. března 2022 o potřebě naléhavého akčního plánu EU s cílem zajistit potravinové zabezpečení v EU i mimo ni s ohledem na ruskou invazi na Ukrajinu²,
 - s ohledem na své usnesení ze dne 6. dubna 2022 o zahájení provádění politiky soudržnosti na období 2021-2027³,
 - s ohledem na sdělení Komise ze dne 23. března 2022 nazvané „Dočasný krizový rámec pro opatření státní podpory na podporu hospodářství po agresi Ruska vůči Ukrajině“⁴,
 - s ohledem na čl. 132 odst. 2 jednacího řádu,
- A. vzhledem k tomu, že Rusko vede od 24. února 2022 nezákonnou, nevyprovokovanou a neoprávněnou útočnou válku proti Ukrajině;
- B. vzhledem k tomu, že od 24. února 2022 přišly při ruské agresi a invazi o život nebo byly zraněny tisíce ukrajinských civilistů a více než 5 milionů jich uprchlo do sousedních zemí;
- C. vzhledem k tomu, že EU přijala dne 8. dubna 2022 pátý balíček sankcí proti Rusku;

¹ Přijaté texty, P9_TA(2022)0121.

² Přijaté texty, P9_TA(2022)0099.

³ Přijaté texty, P9_TA(2022)0113.

⁴ Úř. věst. C 131I, 24.3.2022, s. 1.

vzhledem k tomu, že Komise dne 4. května 2022 oznámila šestý balíček sankcí; vzhledem k tomu, že předchozí balíček byl přijat dne 15. března 2022 po nevyprovokované a neoprávněné invazi Ruska na Ukrajinu; vzhledem k tomu, že EU rovněž přijala sankce proti Bělorusku v reakci na jeho účast na ruské agresi a invazi; vzhledem k tomu, že sankce proti Bělorusku musí odrážet sankce zavedené proti Rusku, aby se uzavřely případné mezery;

- D. vzhledem k tomu, že EU nemůže zavírat oči před hlubokými a potenciálně ničivými dopady, které může mít válka na její hospodářství; vzhledem k tomu, že evropské podniky nesou tíhu vysokých cen energií, narušených dodavatelských řetězců, nákladů spojených s přechodem na klimatickou neutralitu, dopadů pandemie COVID-19 a připravovaných nových právních předpisů; vzhledem k tomu, že řešení každého z těchto problémů zvlášť by bylo sice ambiciózní, ale zvládnutelné, ale jejich kumulativní účinek může ohrozit podniky v EU a pracovní místa, která poskytují;
- E. vzhledem k tomu, že je nezbytné zajistit fungování jednotného trhu v době krize a využít plný potenciál jednotného trhu ve prospěch evropských spotřebitelů a přispět ke zvýšení produktivity a konkurenceschopnosti evropských podniků;
- F. vzhledem k tomu, že sankce mají vážný dopad na ruskou ekonomiku (podle MMF: 8,5 % pokles HDP a 21,3% inflace v roce 2022); vzhledem k tomu, že evropské nákupy fosilních paliv z Ruska, za něž se Rusku platí až 800 milionů eur denně, stále poskytují režimu prostředky, které pomáhají financovat válku; vzhledem k tomu, že Komise předložila ambiciózní plán, podle něhož má být do šesti měsíců zakázán dovoz ruské ropy a do konce roku i dovoz rafinovaných výrobků;
- G. vzhledem k tomu, že se téměř 500 mezinárodních společností a korporací rozhodlo pozastavit svou činnost v Rusku nebo se z ruského trhu zcela stáhnout;
- H. vzhledem k tomu, že akademické studie⁵ ukazují, že zákaz dovozu fosilních paliv z Ruska by měl dopad na hospodářský růst EU, který by odpovídal odhadovaným ztrátám ve výši méně než 3 % HDP s rozdílným dopadem v různých členských státech, zatímco potenciální ztráty ruské ekonomiky by ve stejném období činily 30 % HDP a přispěly by k zastavení ruské agrese;
- I. vzhledem k tomu, že podle nejnovější prognózy ECB pro eurozónu by měl reálný růst HDP v roce 2022 dosáhnout v průměru 3,7 %, v roce 2023 2,8 % a v roce 2024 1,6 %; zatímco v případě nepříznivého scénáře, nejhoršího ze všech tří hodnocených scénářů, se předpokládá, že reálný růst HDP v eurozóně dosáhne v letech 2022 a 2023 v průměru pouze 2,3 % a v roce 2024 1,9 %; vzhledem k tomu, že základní scénář zahrnuje počáteční posouzení dopadu války na ekonomiku eurozóny na základě informací dostupných k 2. březnu 2022;
- J. zatímco v eurozóně dosáhla inflace v dubnu 2022 podle rychlého odhadu 7,5 %, což je

⁵ Včetně Bachmanna a dalších, Evropské centrální banky, Deutsche Bank Research, Oxford Economics, Goldman Sachs atd. jak je shrnula Sachverständigenrat zur Begutachtung der gesamtwirtschaftlichen Entwicklung (Německá rada hospodářských expertů) ve své zprávě z března 2022 s názvem „Auswirkungen eines möglichen Wegfalls russischer Rohstofflieferungen auf Energiesicherheit und Wirtschaftsleistung: Auszug aus der aktualisierten Konjunkturprognose 2022 und 2023“.

nejvyšší úroveň od zavedení jednotné měny; vzhledem k tomu, že podle nejnovější prognózy ECB pro eurozónu se očekává pokles míry inflace z průměrných 5,1 % v roce 2022 na 2,1 % v roce 2023 a 1,9 % v roce 2024;

- K. vzhledem k tomu, že podle poslední prognózy MMF pro eurozónu z dubna 2022 by měl reálný růst HDP v roce 2022 dosáhnout v průměru 2,8 %, v roce 2023 2,3 % a v roce 2024 1,8 %; vzhledem k tomu, že výhled růstu byl pro rok 2022 revidován směrem dolů (od února 2022) o 1,1 %;
- L. vzhledem k tomu, že podle předběžného hodnocení Komise zvýší dosavadní iniciativy členských států EU v letošním roce rozpočtové schodky nejméně o 0,6 % HDP; vzhledem k tomu, že k tomuto zvýšení výdajů dochází na pozadí zvýšeného veřejného dluhu v důsledku pandemie;
- M. vzhledem k tomu, že ruská agresivní válka proti Ukrajině má značný dopad na rozpočet EU, což zdůrazňuje potřebu mechanismů a větší pružnosti při reakci na krizi prostřednictvím rozpočtu EU;
- N. vzhledem k tomu, že dopad sankcí na členské státy je různorodý, neboť v některých případech činil vývoz do Ruska 5 % až 8,5 % celkového vývozu, zatímco průměr EU byl 1,8 %;
- O. vzhledem k tomu, že v druhé polovině května 2022 Komise v rámci jarního balíčku evropského semestru vydá aktualizované pokyny pro fiskální politiku v roce 2023;
- P. vzhledem k tomu, že do poloviny května 2022 má Komise předložit konkrétní opatření, aby se REPowerEU stala skutečností; vzhledem k tomu, že většina těchto investic bude muset pocházet ze soukromého sektoru;
- Q. vzhledem k tomu, že krize představuje značnou výzvu pro infrastrukturu a veřejné služby v zemích, které hostí Ukrajince, kteří uprchli před válkou, zejména v těch, které hraničí s Ukrajinou; vzhledem k tomu, že všechny členské státy musí zintenzivnit své úsilí v duchu trvalé jednoty a solidarity a že je třeba podniknout všechny možné kroky k usnadnění tohoto úsilí;
- R. vzhledem k tomu, že zvláštní pozornost by měla být věnována potřebám nejzranitelnějších osob a opatřením k prevenci a odhalování obchodování s lidmi;
- S. vzhledem k tomu, že humanitární pomoc a reakce na krizi na Ukrajině a v sousedních zemích je poskytována v rámci Nástroje pro sousedství a rozvojem a mezinárodní spolupráci - Globální Evropa a mechanismu civilní ochrany EU; vzhledem k tomu, že dočasná flexibilita fondů pro vnitřní věci a programů politiky soudržnosti, kterou nabízí návrh Akce soudržnosti pro uprchlíky v Evropě (CARE) a nejnovější návrh Komise na zvýšené předběžné financování podle nařízení REACT-EU⁶, pomůže zvýšit schopnost členských států reagovat na humanitární krizi, zejména pokud jde o přijímání uprchlíků;
- 1. je solidární s ukrajinským lidem a uznává, že aktivní válka na bezprostředních hranicích EU má pro Evropu vážné sociální a hospodářské důsledky; plně si uvědomuje, že

⁶ Úř. věst. L 437, 28.12.2020, s. 30.

demokracii a svobodu nelze vyjádřit žádným peněžním ekvivalentem nebo sociálním komfortem;

2. uznává, že účinné sankce proti Rusku a příliv milionů uprchlíků prchajících z Ukrajiny v důsledku ruské agrese a invaze vyvolávají nevyhnutelné hospodářské a sociální problémy v celé EU a jejích členských státech;
3. znovu vyzývá ke společnému postupu EU při řešení hospodářských a sociálních důsledků ruské války proti Ukrajině a uvalených sankcí; navrhuje vytvořit balíček hospodářských úlev pro podniky, včetně ekonomických, rozpočtových a legislativních prvků, aniž by byly ohroženy cíle EU v oblasti klimatu pro roky 2030 a 2050; domnívá se, že takový balíček by měl přinejmenším umožňovat:
 - a. Komisi, aby vyhlásila regulační moratorium a předložila analýzu kumulativního účinku vyšších cen energií a surovin, nových právních předpisů a dopadů války podle jednotlivých odvětví, přičemž tato analýza by měla být využita k okamžitému snížení zátěže podniků odložením těch aktů, které by zbytečně zvyšovaly náklady již tak zatížených podniků, a do přípravné fáze každého legislativního aktu by mělo být zahrnuto proaktivní uplatňování zásady „jeden přijmout - jeden zrušit“;
 - b. snížení nákladů na podnikání snížením DPH a energetických daní a zrušením nebo snížením odvodů z energie, zvýšením podpory pro podniky zajištěním flexibilního uplatňování pravidel státní podpory, snížením cen energií zvážením odkladu vyřazení uhlí a jádra a přezkoumáním mechanismus stanovování cen;
 - c. přijetí strategie diverzifikace k zajištění spolehlivých dodávek komodit a kritických surovin, jako jsou kovy vzácných zemin;
 - d. naléhavou modernizaci energetické infrastruktury a skladovacích kapacit EU, aby Evropa mohla být nezávislá na ruských dodávkách energie a měla větší strategickou autonomii, a vypracování celoevropské strategie pro energetickou bezpečnost, včetně povinných prahových hodnot pro skladování a významných investic do modernizace sítě, včetně propojení, pro budoucí potřeby;
 - e. plné využití a rozšíření rozsahu úvěrů z nástroje pro oživení a odolnost vzhledem k tomu, že dosud nebyly uzavřeny smlouvy na úvěry z nástroje pro oživení a odolnost ve výši více než 200 miliard EUR a že podle stávajícího nařízení o nástroji pro oživení a odolnost⁷ mohou členské státy stále žádat o úvěry z tohoto nástroje až do srpna 2023, a cílený návrh na změnu nařízení o nástroji pro oživení a odolnost, který umožní zainteresovaným členským státům využít zbývající částku na úvěry na financování projektů ve více zemích v oblasti energetické bezpečnosti, např. energetických propojení a přeshraniční infrastruktury, což vytvoří další obchodní příležitosti pro evropské společnosti;
 - f. zvýšení úrovně záruky EU v programu InvestEU na podporu investic do podpory evropských malých a středních podniků, včetně kapitálové podpory, a vytvoření zvláštního okna pro podniky postižené důsledky války a pro projekty související s

⁷ Úř. věst. L 57, 18.2.2021, s. 17.

energetickou nezávislostí v tomto programu;

4. vyzdvihuje rychlou reakci orgánů EU s cílem zajistit rychlou hospodářskou a finanční podporu členským státům financujícím bezprecedentní příliv uprchlíků z Ukrajiny z rozpočtu EU prostřednictvím stávajících programů víceletého finančního rámce;
5. vítá rychlou aktivaci směrnice o dočasné ochraně⁸ a vyzývá Komisi, aby ji plně prováděla prostřednictvím solidarity a sdílené odpovědnosti mezi členskými státy tím, že všem osobám, které mají nárok na tuto ochranu, zaručí plný rozsah práv stanovených směrnicí, včetně přístupu na trh práce, k bydlení, zdravotní péči, vzdělávání a sociální podpoře; vyzývá Komisi, aby posoudila možnosti pomoci uprchlíkům při vstupu na trh práce prostřednictvím snahy o uznávání odborné kvalifikace; zdůrazňuje, že EU reagovala rychle a že členské státy musí zajistit, aby včas přijaly všechna nezbytná opatření na podporu vnitrostátních trhů práce, zachovaly pracovní místa a zaručily, že zaměstnanost a produktivita budou co nejvíce chráněny před dopady ruské invaze;
6. vyzývá k optimálnímu využití stávajících možností financování, flexibility a dalších ustanovení stanovených v nařízení o víceletém finančním rámci⁹ a ve finančním nařízení¹⁰; je však přesvědčen, že v rozpočtu EU je třeba zajistit dodatečnou flexibilitu, aby bylo možné reagovat na nepředvídané a naléhavé potřeby;
7. zdůrazňuje, že EU musí přijmout naléhavá opatření ke zvýšení potravinové bezpečnosti svých občanů i na celosvětové úrovni, a upozorňuje na růst nákladů na pohonné hmoty a hnojiva; požaduje, aby byla komplexně analyzována strategie „od zemědělce ke spotřebiteli“¹¹, strategie biologické rozmanitosti¹² a strategické plány společné zemědělské politiky s ohledem na potřebu zajistit potravinovou bezpečnost v důsledku ruské invaze na Ukrajinu; vyzývá k mobilizaci všech zbývajících prostředků z Evropského námořního a rybářského fondu vzhledem ke zhoršující se situaci v odvětví rybolovu;
8. vyzývá ke zřízení iniciativy „Construct-EU“, jejímž cílem je mobilizovat 11,6 miliardy EUR z prostředků na soudržnost na rok 2022 převedených z rozpočtu na rok 2021, aby se zpětně pokryly inflační náklady na infrastrukturní projekty financované EU způsobené nárůstem cen stavebních prací a surovin; vyzývá k opětovnému využití zrušených závazků v rámci politiky soudržnosti, aby bylo možné adekvátně finančně reagovat na krizi;
9. vyzývá Komisi, aby provedla hloubkový přezkum fungování stávajícího víceletého finančního rámce a co nejdříve, nejpozději však v prvním čtvrtletí roku 2023, předložila legislativní návrh komplexní revize víceletého finančního rámce; očekává, že Komise v této souvislosti náležitě zohlední postoj Parlamentu, který má být předložen na podzim 2022; zdůrazňuje, že revize víceletého finančního rámce bude muset zohlednit zvýšené finanční potřeby, a to s ohledem na analýzu dlouhodobých důsledků války na politiku EU, jakož i na přechod k novým politickým prioritám a vznikajícím potřebám, aby byl

⁸ Úř. věst. L 212, 7.8.2001, s. 12.

⁹ Úř. věst. L 433I, 22.12.2020, s. 11.

¹⁰ Úř. věst. L 193, 30.7.2018, s. 1.

¹¹ COM(2020)0381.

¹² COM(2020)0380.

víceletý finanční rámec odolnější vůči budoucím krizím;

10. zdůrazňuje, že současně jsou nezbytné další nové vlastní zdroje EU, které by pokryly alespoň náklady spojené s programem NextGenerationEU (jistina a úroky) a zajistily dlouhodobě udržitelné financování rozpočtu EU; je odhodlán pečlivě sledovat provádění dohodnutého plánu vlastních zdrojů od prosince 2020 a přijmout veškerá nezbytná opatření v případě, že navrhované nové vlastní zdroje nebudou přijaty nebo nebudou generovat očekávanou výši příjmů do rozpočtu EU; poukazuje na význam pravidelného dialogu o vlastních zdrojích mezi těmito třemi institucemi;
11. domnívá se, že „balíček na obnovu Ukrajiny“, který předsedkyně Komise oznámila dne 4. května 2022, by měl být podpořen konkrétními zdroji financování a neměl by být vytvořen na úkor stávajících politik EU; vyzývá k plnému zapojení Parlamentu do vytváření a provádění tohoto balíčku;
12. připojuje se k výzvě Rady, aby členské státy a Komise - v rámci příprav na příští zimní sezónu - urychleně zavedly nezbytné mechanismy solidarity a kompenzace, spolupracovaly na dobrovolných společných nákupech plynu, zkapalněného zemního plynu a vodíku, optimálně využily kolektivní politické a tržní váhy EU a jejich členských států ke snížení cen při jednáních, dokončily a zlepšily propojení plynu a elektřiny v celé EU, včetně plné synchronizace energetických sítí, a pracovaly na zajištění bezpečnosti dodávek pro všechny členské státy;
13. zdůrazňuje význam cílů EU v oblasti klimatu a energetiky, konkrétně balíčku „Fit for 55“; zdůrazňuje však, že je třeba vzít v úvahu důsledky války; zdůrazňuje, že je třeba zmírnit zátěž podniků a poskytnout ekonomice a společnosti EU v nejbližší budoucnosti určitý prostor, aby bylo možné zvýšit naše ambice pro rok 2030 a dosáhnout cílů „Fit for 55“ nákladově efektivním způsobem;
14. zdůrazňuje nedávné závěry Rady, které vyzývají členské státy a Komisi, aby i nadále co nejlépe využívaly soubor nástrojů státní podpory, včetně nového dočasného krizového rámce státní podpory, který představuje časově omezený odklon od současného stavu;
15. konstatuje, že Rada navrhuje, aby byly urychleně osloveny zúčastněné strany v oblasti energetiky, aby projednaly, zda a jak by krátkodobé možnosti předložené Komisí (přímá podpora spotřebitelů prostřednictvím poukázek, daňových slev nebo prostřednictvím „modelu agregátora/jediného kupujícího“, státní podpora, zdanění (spotřební daně a DPH), cenové stropy a regulační opatření, jako jsou rozdílové smlouvy) přispěly ke snížení ceny plynu a k řešení jeho nákazového účinku na trhy s elektřinou, a to s ohledem na vnitrostátní podmínky;
16. vítá připravenost Komise rychle posoudit slučitelnost mimořádných dočasných opatření na trhu s elektřinou oznámených členskými státy;
17. připojuje se k výzvě Rady, aby Komise předložila návrhy, které by účinně řešily problém nadměrných cen elektřiny a zároveň zachovaly integritu jednotného trhu, zachovaly pobídky pro ekologickou transformaci, zachovaly bezpečnost dodávek a zabránily nepřiměřeným rozpočtovým nákladům;
18. připomíná význam dobře fungujícího jednotného trhu jako páteře hospodářství EU;

zdůrazňuje, že ruská invaze na Ukrajinu poukázala na řadu problémů v oblasti odolnosti poptávky a nabídky v EU, které ovlivňují její průmysl a fragmentují jednotný trh; vyzývá Komisi, aby předložila ambiciózní návrh nástroje pro mimořádné situace na jednotném trhu a aby jej formulovala tak, aby EU mohla v době krize rychleji reagovat, posílit odolnost svých dodavatelských řetězců a zajistit pohyb zboží a osob a přístup ke službám, a tím zaručit hladké fungování jednotného trhu v době, kdy je to nejvíce potřeba;

19. konstatuje, že posílení strategické spolupráce EU se zeměmi Evropského sdružení volného obchodu je nezbytné pro snížení naší závislosti a zlepšení odolnosti dodavatelského řetězce;
20. zdůrazňuje význam veřejných zakázek pro společnou obranu pro zajištění udržitelného hospodářného vynakládání obranných rozpočtů v členských státech;
21. je vážně znepokojen přetrvávající vysokou mírou inflace, která v dubnu 2022 dosáhla nejvyšší úrovně od zavedení jednotné měny; domnívá se, že ECB musí zaujmout aktivnější postoj, aby zajistila dodržování svého mandátu v oblasti cenové stability; upozorňuje však, že inflační očekávání zůstávají prozatím ukotvena; připomíná, že cíl odolnosti nástroje pro oživení a odolnost je i nadále mimořádně důležitý, a proto vyzývá členské státy, aby pokud možno upřednostňovaly investice, které posilují strukturu jejich ekonomik;
22. konstatuje, že podle ECB se předpokládá, že tempo růstu HDP se ve střednědobém horizontu přiblíží historicky průměrným hodnotám, a to navzdory méně podpůrné fiskální politice a zvýšení úrokových sazeb v souladu s technickými předpoklady založenými na očekáváních finančních trhů;
23. rovněž bere na vědomí závěry MMF, že fiskální politika je vhodnější pro řešení nových šoků než měnová politika a že automatické fiskální stabilizátory by měly mít možnost volně fungovat, zatímco další výdaje by měly být vyčleněny na humanitární pomoc uprchlíkům a na transfery domácnostem s nízkými příjmy a cílenou podporu zranitelných, ale životaschopných podniků;
24. MMF dále upozorňuje, že tvůrci politik by měli pokud možno spolupracovat se sociálními partnery, aby se zabránilo vzniku mzdově-cenové spirály, která hrozí dalším zvýšením inflačních tlaků;
25. vítá, že MMF uznává, že členské státy s omezeným fiskálním prostorem budou muset změnit skladbu svých výdajů a nahradit méně potřebné programy související s pandemií opatřeními na zmírnění dopadů války, zatímco pro členské státy s volnějšími fiskálními omezeními může být zvýšení výdajů oprávněnější;
26. opakuje svou výzvu k odstranění stávajících mezer, které umožňují zastírat struktury skutečných vlastníků v rámci jednání o legislativním balíčku proti praní špinavých peněz a financování terorismu, a k zajištění konfiskace veškerého relevantního majetku ruských oligarchů uvedených na seznamu v EU; v této souvislosti oceňuje práci pracovní skupiny Komise pro zmrazení a zabavení;

27. podporuje výzvu Rady členským státům, aby jednaly na základě sdělení Komise¹³ o rostoucích cenách potravin a celosvětovém zabezpečení potravin, které stanoví jak krátkodobá opatření k řešení dostupnosti potravin v EU a pomoci zemědělcům, kteří čelí vysokým nákladům na vstupy, tak střednědobá opatření na podporu přechodu k udržitelnému potravinovému systému;
28. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení Radě, Komisi a vládám a parlamentům členských států.

¹³ COM(2022)0133.